

Marktw waarde vlees

Actuele prijzen in historisch perspectief handvat voor veehouders

Aanbiedingsvorm en tijdstip weging belangrijk voor koudkarkasgewicht

Veemarkten waar de waarde van de slachtdieren volgens het vrije-marktprincipe wordt bepaald, verdwijnen. Om houvast aan de vleesveehouders te bieden publiceert VeeteeltVlees vanaf nu de gemiddelde actuele vleesprijzen per Seurop-klasse in historisch perspectief.

De zoötechnische resultaten (jaargroei, tussenkalftijd, kalversterfte) mogen dan nog het optimale benaderen, het arbeidsinkomen uit vleesproductie wordt in grote mate ook bepaald door de vleesprijzen die de veehouder voor zijn vee ontvangt.

Runderen die voor de slacht het bedrijf verlaten, kunnen hetzij 'op voet' (waardeprijs per kilogram levend gewicht ofwel stukprijs) verhandeld worden, hetzij op basis van het aantal kilogrammen geslacht gewicht. 'Los' slachtvee wordt door de band genomen meestal aan een veehandelaar op voet of volgens stukprijs verkocht. Afgemeste dieren 'onder label' worden meestal op koudkarkasgewicht verkocht. Maar uit-

eindelijk gaat het bij alle slachtdieren om het karkas dat zij leveren: om de absolute hoeveelheid (karkasgewicht), om de kwantitatieve verhoudingen (gewichtsverhoudingen tussen spieren, vet en botten) en om de eigenlijke eetkwaliteit van het vlees.

Beoordelen en wegen

De veehouder wil uitbetaald worden voor waar hij recht op heeft. Om tot een objectieve vaststelling van de waarde van een karkas te komen past men bij de runderen een visuele beoordeling toe op het ogenblik van de weging en deelt men het geslacht rund in volgens een door de Europese Unie in 1992 opgelegd indelingsschema voor beveelsheid (Seurop-schaal) en voor vet-

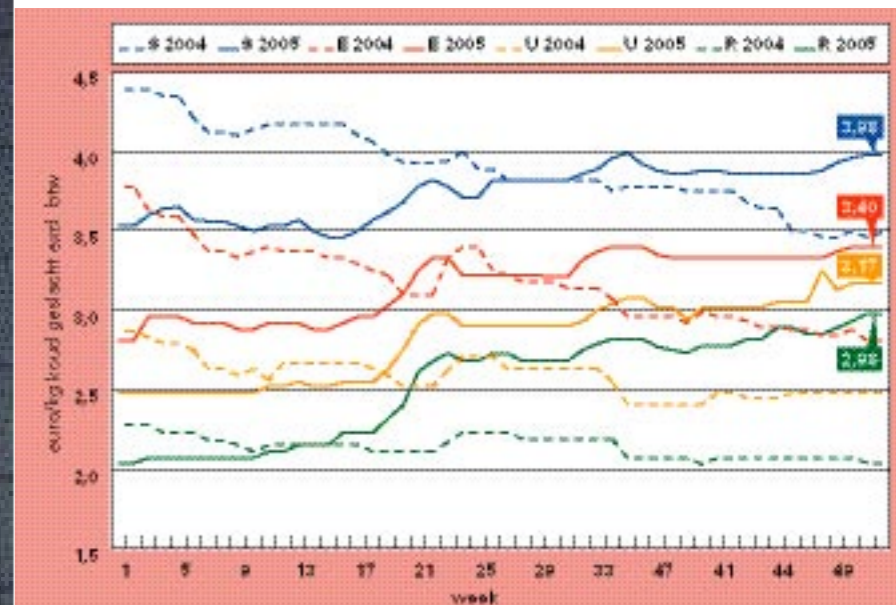
heidsgraad (schaal van 1 = zeer mager tot 5 = zeer vet). Naast deze visuele karkasclassificatie is het bij de uitbetaling volgens koudkarkasgewicht ook van essentieel belang dat er op een uniforme wijze geslacht en gewogen wordt. In de Europese verordening zijn twee bepalingen opgenomen om gewichtsverlies in de slachtlijn te beperken. Te veel gewichtsverlies is immers in het nadeel van de leveranciers wanneer per kilogram karkasgewicht wordt afgerekend. De eerste maatregel heeft betrekking op het tijdstip van slachten. Wanneer een rund vóór 12 uur bij de slachtplaats is aangevoerd, moet het nog diezelfde dag geslacht worden. Dieren die ná 12 uur zijn aangevoerd, moeten bij voorkeur ook dezelfde dag geslacht worden, maar dat mag ook – bij voorrang – de eerstvolgende dag. Afwijkingen van deze regel leiden in Nederland tot het toepassen van gewichtscorrecties op het vastgestelde warm geslacht gewicht. In tegenstelling tot Nederland bestaat er in België geen specifieke wetgeving rond het slachttijdstip en worden er dus ook geen gewichtscorrecties toegepast als

een dier op de dag van aanvoer niet kan worden geslacht. De tweede maatregel heeft betrekking op het tijdstip waarop het karkas wordt gewogen. Er treedt immers gewichtsverlies op naarmate de weging langer op zich laat wachten. In principe geldt dat het karkas binnen 60 minuten na het aanbrengen van de halssnede moet zijn gewogen. Het warmkarkasgewicht minus 2 procent geeft het koudkarkasgewicht dat dan als basis dient voor uitbetaling. In België wordt hiervoor vaak 3 procent gebruikt (toegelaten door btw-diensten).

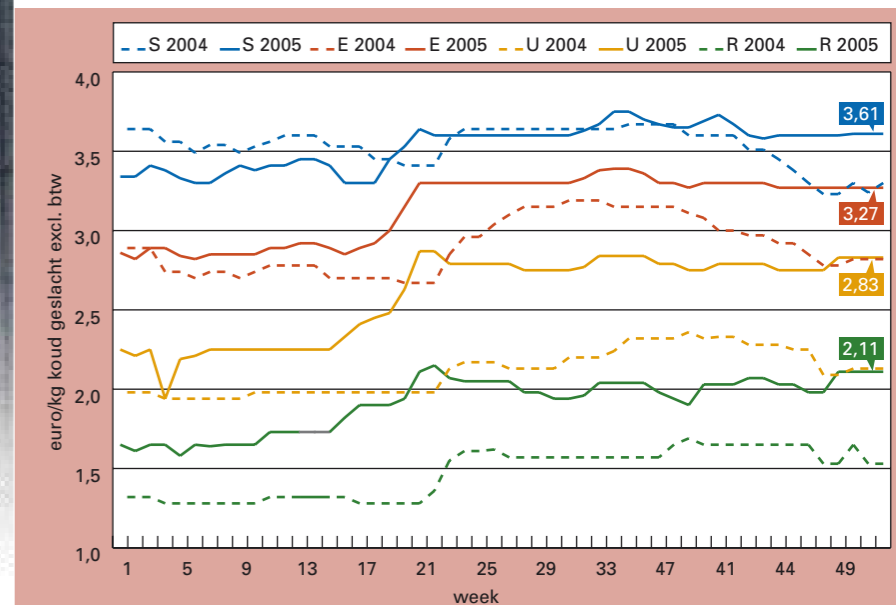
Belangrijke aanbiedingsvorm

Naast een uniforme wijze van slachten en wegen is het daarenboven ook van essentieel belang dat er afspraken zijn over de aanbiedingsvorm, met andere woorden: wat mag wel en wat mag niet verwijderd worden vóór het wegen?

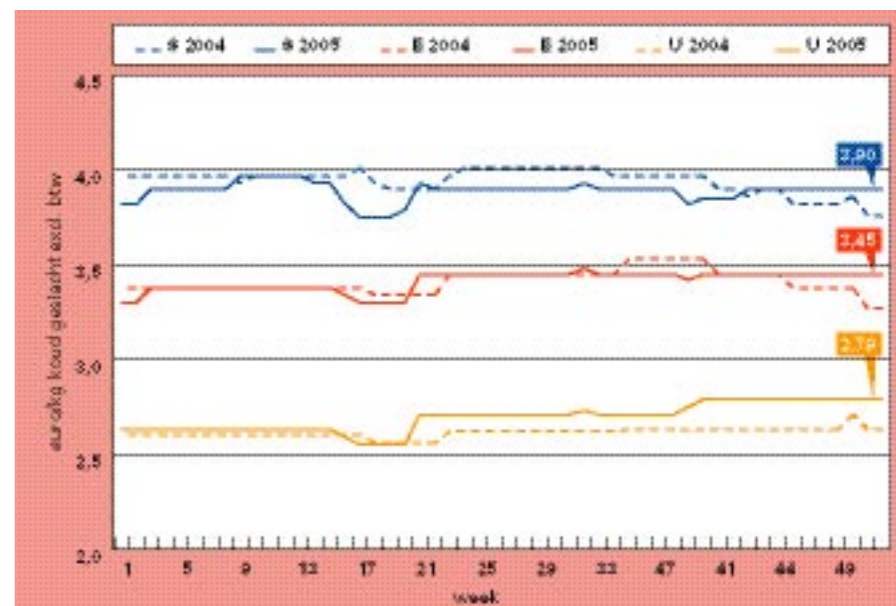
Ook op dit vlak regelt Europa de zaken. De Europese standaardaanbiedingsvorm is in grote lijnen het karkas met alle bedekkingsvet aan de buitenkant eraan en alles aan de binnenkant eruit, dus zonder nieren, nier-

stieren

koeien

vaarzen

vet, slotvet, longhaas, diafragma en staart. Het staat echter elk lidstaat vrij één of meerdere (andere) aanbiedingsvormen te definiëren. Dit is wat de meeste lidstaten doen.

In Nederland mogen vóór het wegen uitsluitend de volgende delen van het geslachte rund worden verwijderd: de onderpoten, de kop met tong, de huid, de organen van de borst- en buikholte, het zoomvet, het hartzakje, het ruggenmerg, de geslachtsorganen, de uier, de halsslagers, de zwezerik, het niervet, de nieren, het slotvet, het oppervlakkig borstvet, het vet rond de aarsopening, het vet van de schaamnaad, het zak- of uiervet, het aangewassen vet aan de ribwand, het vet rond de halsslagers, de staart en de longhaas.

In België moet het karkas ter weging aangeboden worden met de staart, middenrif en longhaas maar zonder het zakvet, het uiervet, het hartzakje, de vette nekaders en het ruggenmerg. Het slotvet, de nieren en het niervet evenals het bedekkingsvet mogen verwijderd worden, maar dit hoeft zeker niet. Stelregel hier is dat indien bedekkingsvet wordt verwijderd het spierweefsel in geen geval bloot mag komen te liggen.

Al naargelang de graad van ontvetting (ook het trimmen van het karkas genoemd) kunnen de verschillen in slachtrendement gemakkelijk oplopen tot twee à drie procent. In de praktijk leidt dit alles tot verschillende legale aanbiedingsvormen. Dit maakt het voor de Belgische producenten onmogelijk om op een serieuze manier karkasgewichten te vergelijken. Anderzijds willen de slachthuizen/vleesgrossiers de karkassen kunnen 'opkuisen' zoals hun klanten dit willen. Om hierin een beetje orde te scheppen, heeft recent overleg met de sector geleid tot het aflijnen van tien wel omschreven aanbiedingsvormen. Bij de weging zal ingegeven worden in welke vorm het karkas aangeboden is en deze code zal ook op het etiket afgedrukt worden.

Deze tien mogelijke aanbiedingsvormen zullen via nieuwe ministeriële besluiten in Vlaanderen en Wallonië normaliter zeer

binnenkort gepubliceerd worden. Aan de hand van deze code en het warmkarkasgewicht kan iedereen (producent en overheid) omrekenen naar een standaard gewicht via correctiefactoren. Hiervoor worden de Europese correctiefactoren gehanteerd uit de Verordening EEG 563/82.

De VeeteeltVlees-vleesrijzen

Al heel wat veemarkten hebben hun deuren gesloten. Voor veehouders betekent dit een ongunstige ontwikkeling, want op een veemarkt wordt de waarde van het levend vee bepaald onder vrijemarktomstandigheden. Aanbieders en kopers treffen elkaar op één vaste plaats en kiezen die dieren uit die ze nodig hebben voor hun klanten.

Om enig houvast aan de veehouders te bieden publiceert VeeteeltVlees voortaan de gemiddelde vleesrijzen, waarbij een historisch perspectief wordt meegegeven. De redactie heeft hierbij geopteerd om prijzen te publiceren die het dichtst bij de prijzen van het eindproduct liggen, met name van het slachtvee.

Als referentie werd de veemarkt voor slachtvee van Anderlecht uitgekozen. In Anderlecht worden wekelijks gemiddeld 500 stuks slachtvee aangevoerd. Naast Belgische komen ook buitenlandse aankopers van levend vee wekelijks naar Anderlecht. Op de veemarkt van Anderlecht worden de marktprijzen evenwel op voet bepaald en volgens een eigen nomenclatuur.

Om de prijs naar kilogram koudkarkasgewicht per Seurop-klasse te verkrijgen wordt daarom een omzetting toegepast (zie tabel 1). Centraal bij deze omzetting staan over de jaren heen de gemiddelde afgeronde waarden van het koudslachtrendement uit het vroegere slachthuis van de Universiteit Gent te Melle (Cel Begeleiding Karkasclassificatie). Deze waarden zijn gebaseerd op het levend gewicht (enkele minuten voor het kelen) en warm geslacht gewicht naar koud geslacht gewicht minus twee procent gewichtverlies door afkoeling. De gemiddelde waarden werden berekend over de verschillende vetgraden heen. De aanbiedingsvorm van het karkas geschiedde te Melle volgens de officiële richtlijnen. Belangrijke noot bij het tot stand komen van het koudslachtrendement is dat de uitvastingsgraad, de duur tussen de laatste voeding en het slachttijdstip, niet gekend was, maar wellicht waren de meeste dieren niet sterk uitgevast. Bij meer uitvasting stijgt natuurlijk het slachtrendement.

Guy Nantier

Tabel 1 – Omzetting 'op voet' via koudslachtrendement naar Seurop-klasse

veemarkt	vaarzen/		
Anderlecht	stieren	koeien	klasse
dikbil < 24 mnd.	69-70	67-68	S
gelijkgesteld	67	66	E
goedgevormd	64	64	U
gewoon	60	60	R
55 procent	56	55	O
fabricatievlees	52	50	P